

МЛАДЕН СТЕВАНОВИЋ

ХИПОКРАТОВА ДЕЦА

■ Laguna ■

Copyright © 2019, Младен Стевановић
Copyright © овог издања 2019, ЛАГУНА

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Садржај

<i>...И никада никоме нећу нанети зло</i>	<i>7</i>
<i>Мало било, за дуго не било, засија се Јасијебац њланина</i>	<i>41</i>
<i>Под овим небом, човече, усјрави се</i>	<i>82</i>
<i>Боже, истина ли је у речи ове зїрановне?</i>	<i>132</i>
<i>Froh zu sein bedarf man wenig, und wer froh ist, ist ein König</i>	<i>161</i>
<i>...Рејко чистиа и никад једностиавна</i>	<i>192</i>
<i>Херој је онај ко има храбрости за своју судбину</i>	<i>225</i>
<i>О аутору</i>	<i>255</i>

...И никада никоме нећу нанети зло

Одлазак на посао се без Софијанке није могао ни замислити. Њена поза није зависила од годишњег доба, покрети су јој увек били исти, а одело идентично, независно од временских прилика. Ако би којим случајем остала без дебелог плетеног пуловера, или тешке наборане сукње, увек би некако налазила начина да дође до сличних одевних предмета, као да је негде, тамо на периферији, низ пругу ка Бањи, постојало мало складиште белих исфлеканих сукњи, плавих изношених пуловера, памучних шарених кошуља и марама које би се с кошуљама слагале. За њу је увек радио исти модни креатор – случај, а она је умела да га подеси према својим потребама. Увек у истим чизмицама без пертли.

Једва приметно погрбљена, оборене главе, непрекидно загладана у исту тачку метар или два испред себе, увек је изгледала као да тражи нешто, испуштене новчиће, остатке хране или затурене године.

„Добро ти јутро, доктор Дачо“, изговарала би промуклим гласом, прилично дубоким за тако ситну жену. Није морала да подиже главу како би га видела, било је довољно да чује звук његове обуће, чак и онда када је газио по тек опалом лишћу или свеже напада-лом снегу. Уосталом, увек је у исто време стизао на угао Закићеве и Косовске улице, а Софијанка је можда боље и од њега самога знала распоред његових смена. Када год би је срео, доктор Почековић би јој дао десет динара. Тај дар би био заправо део поздрава, подразумеван. И очекиван, наравно.

„Добро Вам јутро, мадам Софијанка“, уредно би отпоздравио лекар.

„Силна сам Ти ја *мадам*, докторе. До Париза ме нема, а ни тамо нисам, ако ме ко тражи.“

„Немојте тако, немојте тако“, удвојено би одговарао Почековић, након чега би скретао лево, низ Косовску, остављајући просјакињу на углу све док је Мома Мечкар, локални пандур, не би одатле отерао.

Недалеко од Софијанкиног угла, ближе почетку Косовске, налазила се Општа болница Крушевац у којој је Почековић радио од самог почетка своје каријере. Тада, када је био много млађи него данас, мада истину говорећи ни данас себе није убрајао међу старије (људи мисле да су старији него што јесу чим пређу тридесету; када пређу четрдесету, мисле обратно), у време када је тражио посао и када га је конкурс довео у Крушевац, сасвим наивно је веровао да је то тек прва станица у његовој богатој будућој каријери, можда и у иностранству, зашто не. Станица коју би спомињао

тек ако би баш морао, не зато што је се стиди, већ зато што делује премалено и сасвим безначајно наспрам његових претпостављених успеха. Но, претпостављене успехе живот често претвара у сасвим опипљиве неуспехе. Не би се он жалио, наравно, никада и никоме, за себе никада не би рекао да је неуспешан, али полако је долазио до сазнања да су црни фрактови, лептир-машине и остала опрема која се рентира за аудијенцију код шведског краља ипак резервисани за неког другог. У овој болници је био баш свој на своме, необичном лакоћом је до тога дошао и то га је држало потпуно задовољним.

Болнички круг се простирао на нешто више од четири хектара и у њему се налазило двадесетак зграда и зградица, од којих поједине нису биле ништа друго до обичне уцерице, посебно капела и вешерница, које су се налазиле на крају дворишта, у близини паркинга. Главни улаз је био обележен рампом која је увек била подигнута па отуда њена функција никоме није била баш најјаснија. У непосредној близини налазила се служба хитне помоћи испред које су била паркирана санитетска возила, а одмах иза хитне ређала су се одељења, без неког нарочитог реда и свакако без превише урбанистичког смисла. Управна зграда се налазила отприлике у центру овог помало чудноватог насеља, а у њој је безмало и живео директор Јанићијевић, односно друг Јанићијевић, који је некада давно био сјајан интерниста, све док се није претворио у сасвим осредњег чиновника. У залеђу болничког круга налазили су се почеци Багдале, брда које се благо

уздижало над градом штитећи га од јужних ветрова који се почетком пролећа хране снегом па онда нестасу до наредног марта.

Багдала је била ту за све, простор упропаштен безбрижношћу неотрежњених пролетера око Првог маја, сјајна осматрачница још од средњег века, непрегледна гробница – споменик окупаторове милости из Другог светског рата, простор на којем локална олигархија зида своје кућерде, место на које ће стизати ђачке екскурзије, простор за савршени ресторан домаће кухиње, и скривалиште на ком средњошколци, курсисти машинских заната, лекари и сви остали заинтересовани чувају своју љубав када је лепо време. На Багдали нико ни са ким не разговара, нити ко ту кога познаје. Размене се тек понеки скривени осмех, загометни поглед или миг, у апсолутној тишини, наравно. Сасвим аристократски.

Брдо је било добро прокрвљено бројним једносмерним улицицама, једнако као што је било скровито и сеновито захваљујући дрвећу о ком су се старали власници кућа. Деловало је као да су већ спремни за неки будући рат који још никоме није падао на памет, али док год је људи, биће и ратова, па кад је већ тако, није чудно што су мислили: „Нека смо ми спремни, а ви видите шта ћете и како ћете. Ми смо своје куће и окућнице сакрили за погледе и одоздо и одозго.“ А бити скривен за погледе одозго, згодно је чак и у мирнодопским условима.

Друга уличица десно, паралелна са Косовском, или готово паралелна с њом јер се при крају доста кривила надоле, ка граду, ка болници, била је уличица у којој је

становао доктор Данило Почековић. При крају безимене уличице налазила се релативно скоро изграђена кућа са чије терасе се видео готово читав болнички круг. Доктор Почековић је лако могао да стигне до болнице у свега неколико корака, кроз комшијско двориште, али је по правилу бирао да иде већ утабаним и уходаним путевцима. И био је у праву. На шта би то тачно, забога, личило, да се провлачи кроз туђе двориште, да звера унаоколо тражећи комшијског не баш увек пријатељски настројеног шарпланинца Чарлија, да ризикује да панталонама закачи неки ексер или пркосни перчин живе оgrade која би била последња препрека за улазак у болнички круг, односно за поновни улазак у своје двориште? Боље је било ићи познатим, обезбеђеним, тако рећи неутралним путем, оним којим би најрадије сви, само да могу. Путем поред Софијанке.

Кућа му се нимало није свиђала. Покушавао је он да је заволи, чинило му се понекад да је и успео у томе, али онда би опет увидео да је то ипак кућа на спрат, а да су степенице постављене споља, као налепљене на конструкцију. Нит естетике, нит функционалности. Ваљда је пре почетка градње претпостављено да ни снег ни киша никада неће падати. А ако би нешто и почело да пада, шта ти сад ту има да идеш горе-доле, седи где си док не прође! Фасада је била тешке тегет боје па се кућа већ предвече претварала у тамносиво, готово црно здање, док су ролетне биле беж боје и ни са чим се нису могле повезати. Сваки поглед на ту необичну кућу је у доктору Почековићу будио чудно осећање на тремећи нелагоде, очајања и апатије. Да би слика била потпуна,

у дворишту су се потпуно засебно, свака на својој страни, налазиле котларница и гаража. Варао се често да ће се временом нешто поправити, али је у дубини душе знао да би те поправке укључивале рушење степеница, поновно распоређивање читавог простора у приземљу и изградњу мокрог чвора на спрату, будући да га сада није било. То би био минимум, уз обавезно мењање боје зидова. До размишљања о котларници и гаражи никада није стигао.

„А зашто се ти мало не позабавиш тим?“, наивно га је током једне вежбе цивилне заштите питао колега Јевтић. „Имам сјајну екипу из *Јасџрејца*, они би ти то очас посла завршили, не би ни осетио, а не верујем да би ти много наплатили, само не знам кад се враћају из Ирака. Или из Ирана. Еј, појма немам где су сад, граде нешто тамо по Блиском истоку, ваљда, али могу да ти се распитам кад се враћају.“ Уследио је кратак нацрт предлога.

Одговор на постављено питање није стигао. Доктор Почековић је само уздахнуо, одмахнуо главом и промрмљао нешто на рачун свог таста. Јевта је иначе био прилично радознао, али је схватио да таква питања нису добродошла па их више није постављао.

Јутрос, нешто после пет, млади доктор Јевтић је већ стигао да зове Почековића. Каже, треба му консултација, али није ништа хитно. Међутим, било би одлично ако би консултацију могли да одрже пре јутарње визите, односно ако би могли да се састану чим овај стигне на посао. Пред крај дежурства имали су хитан пријем једне жене, па не знају шта да раде. Каже Јевта, сад је све у реду, не кука више и не дерња

се, нокаутирали су је медикаментима, али било би добро да се што пре састану.

Загледан у флуоресцентне казаљке сата, Почековић је бистрио управо завршени разговор. Прошло је пет, неће се поново успављивати, ионако би ускоро устао. Дакле, звали су га, иако ништа није хитно; консултација је потребна пре визите, значи далеко је од тога да је све у реду; *сад је све у реду*, а сирота жена је надрогирана вероватно до горње границе. Јевтић је сасвим свеж ортопед, нема ни месец дана како је стигао са специјализације. Тражи консултацију од гинеколога. Ништа ту није у реду, драги мој Јевто, али сада минут или два неће начинити битну разлику. Кратки временски интервали ретко кад чине озбиљну разлику. Људи се теше да није тако, тек да би умирили сопствену савест.

Малина је мирно спавала крај њега. Ње се овај јутрошњи разговор никако није тицао. Трудила се и иначе да је се што мање тога тиче. Ова ће да живи двеста година, помисли Данило. И умреће млада. И ненасекирана. Осим тога, њен сан је одувек био сан праведника – дубок, уравнотежен, окрепљујућ, није могао да га прекине ни стари телефонски апарат, чији је састав био 99% звоно, а 1% све остало, а камоли ово ново *Искрино* танано чудо технике, које више певуши него што звони. Зашто ли га је уопште купила? Ако би морала да устане рано, а Дача поштено није могао да се сети када је то последњи пут било, устао би прво он, а онда би уследило кување кафе, молбе и расправљање, уз Малинино превијање по кревету, и тек онда, најблаже речено, њено невољно устајање.

Скувао је себи кафу, јаку, без трунке шећера, у лончету на ком је писало *Поздрав из Соко Бање*. Чудно, нити је кад био тамо, нити је скоро срео некога ко је био у Соко Бањи, али свака кућа је имала по један такав „поздрав“. И свако одељење у болници. Потражио је цигарете, али је у кутији *лорда* нашао свега две. Опет је ноћас устајала да пуши, помислио је. Стварно би био ред да престане с тим. Или бар, кад већ пуши, нека купи себи цигарете, бесмислено је више оно њено: „Ма ја то само онако, понекад, уз кафу, разумеш?“

Одело је било још раније спремљено, од последњег хемијског чишћења тек једном или два пута ношено, кошуља до последњег конца испеглана, светлоплава, са подугачком крагном. Све што је носио у званичним, службеним приликама било је плод свесног компромиса. Нити је разумео, нити је покушавао да разуме те *ишеиџи* људе, како је мислио о њима и како то никада и негде није изговорио, те озбиљне људе, другове чланове, другове из тела, из комитета, одбора, комисија, већа, органа, заједница, секретаријата, савета, актива, покрета, управа, сектора, зборов, савеза, друштава, организација... Када их човек не загледа сваког појединачно и врло пажљиво, они дођу некако сви исти. Чак су им и оквири за наочаре били као прописани, једнолични, масивни, црни, као из стене исклесани, ваљда да подвуку свесно жртвовање вида за боље социјалистичко самоуправно сутра. С друге стране, од раније спремљено одело доктора Почековића било је окер боје, са нешто ширим реверима него што би то кодекс дозволио и са једва приметним ширењем

ногавица ка крајевима панталона, онако, у елегантно издужено звоно. Нека врста компромиса. Иако одела није претерано волео, пристајао је да их носи, али под својим условима. Чинило му се да је премлад да би се жив укопао у тегет нијансе које су га окруживале.

Тако опремљен, задовољно би излазио из куће и одлазио на посао, претходно још једном проверивши да није случајно заборавио десет динара за Софијанку. Некако, баш би га било срамота да пред њом претура по џеповима и тражи новац.

На уласку у болнички круг доктора Почековића поздрави шеф обезбеђења, човек чијег имена никако није могао да се сети, али чију је појаву памтио углавном са зборовра радних људи. Дигне он она два ћевапа, а онда почне да се потпуно неповезано дерња на све присутне, док год се њему не учини да је доста. И нико никада није покушао да га заустави или прекине. Неуредан и необријан, више је личио на отправника возова у некој забити, где возови чешће залутају до ли што тамо по реду вожње крену, него на шефа обезбеђења једне болнице. У његовом поздраву Почековић осети тиху, ненаглашену нелагоду.

Изгледа да је и до њега стигло, а ако је тако, значи да већ доста људи зна, закључи Данило на путу ка пријемници ортопедског одељења. Надам се само да штета није ненадокнадива, помисли. Кроз главу му је прошло и то како би било глупо да Јевта тако млад начини неку грешку која ће му црвеним мастилом обележити живот и чија ће цена остати недостижна. Ово мора да му је друго, евентуално треће дежурство, за више од тога није било времена. Чудно је и то што

су тако рано почели да га остављају самог на дежурствима, обичај је да се дежурства новајлија дуплирају како би се на одељењу у сваком тренутку налазио неко од искуснијих лекара.

Улаз на ортопедију је био прилично незгодан. Решетке које су се налазиле испред степеница су готово увек биле изваљене, а нема дана да неко није однео понеко парче метала, чисто туђе штете ради, ако ни због чега другог. Четири степеника која је требало прећи била су неспретно уоквирена бетонским рампама које су служиле за превоз непокретних пацијената, а масивна трокрилна врата са огромним прозорима постављена преблизу степеништа, па је отуда рампа била у теснацу у којем је тешко било маневрисати и колицима, а камоли креветима. У случају кише или снега ово је било практично неизводљиво, па су болничари најчешће преносили болеснике на рукама, ако је то икако било могуће. Често уз немале напоре, на крају су најчешће успевали да се снађу. О проблемима које је улаз на ортопедију задавао говоре и десетине жалби пацијената, као и иницијативе за уређење улаза које су начелници одељења уредно поднели 1973, 1975, 1976. и 1977. године, а ту су били и закључци о потреби да се уренионо изврше сви трајевински и друи радови који би решили проблем улаза на ортопедију, које су разне комисије у различитим ситуацијама истим поводом донеле. Доктор Почековић поздрави сваку од ових иницијатива једном тешком псовком, пошто се поново оклизнуо на последњем степенику и умало пао. Ово степениште ничему не вреди и сваким даном је све лошије, закључи.

На пријавници је седела дежурна сестра, помислио би човек да спава наслоњена на длан, али у углу усана јој је догоревала цигарета без филтера док је у руци већ држала следећу.

– Добро вече, докторе!

– Ваљда „добро јутро“?!

– Ах, да, види, свануло...

– Где је?

– У двојци. Јединица је од синоћ заузета.

Почековић лагано прође кроз чекаоницу, као да не жури, и без куцања, тихо, скоро на прстима уђе у ординацију.

Био је сасвим спреман за сцену која никако не може бити пријатна, али оно што је видео свеједно га изненади.

Доктор Јевтић је седео на оној округлој столичници за пацијенте, окренут вратима. Из очију му се читавало да је страх већ прошао, да је наступио очај који ће сваког тренутка прећи у безнађе. Док је позивао колегу да пожури са доласком на посао, мислио је да ће га огрејати сунце када га буде угледао на вратима. Међутим, ништа од тога. Нејака зеленкаста светлост заклоњене сијалице разливала се равномерно по полумраку ординације. Свака пора на лицу младог лекара била је испуњена неверицом. У руци је држао надланицу жене која је иза њега лежала чудно окренута на бок, пребледела, потпуно мокре, тамне косе и очију склопљених као да спава. Проверавао јој је пулс. Женин дах је био плитак, прилично тих, али правилан као стројеви корак. Неко је преко ње бацио старо склопљено ћебе.

Онако како је бачено, тако је и остало, прекривајући само део огромног трудничког стомака.

– Је л’ жива? – упита Почековић без поздрава.

– Јесте, жива је, жива, жива, жи... – ко зна колико пута би потврдио млади лекар да га старији колега није прекинуо.

– Притисак?

– Има, има притисак...

– Знам да има притисак чим је жива, не питам те има ли га, него какав је.

– Никакав.

– Шта ти то значи?

– Па... Онако... Низак је. Доста низак.

– Наравно да је низак кад је под толиким седативима! Прибери се! Чиме си је дозирао?

– Апаурином.

– Добро. А сад изађи и чекај док те не позовем.

Одлука да од доктора Јевтића затражи да напусти ординацију није била унапред планирана, заправо, није му ни падало на памет да би до тога могло да дође. Али било је довољно да тек летимично сагледа ситуацију па да утврди да је колега са ортопедије неупотребљив и да је за све много боље да он не буде у ординацији. Разумео је добро да је младић најмање крив што ова несрећница лежи у ординацији број два на ортопедском одељењу, остављена негде између живота и смрти. Млада, једва двадесет или двадесет и једну годину може да има, снажна, витална, а опет, сваком би се јутрос учинило да је на прагу четрдесете.

– Умиј се, среди се. Брзо ћу – додаде Почековић, а онда се даде на посао. Можда је и њему требало препоручити који лек за смирење.

Прво скиде са пацијенткиње оно несрећно нера-
склопљено ћебе, а затим је окрену на леђа. Чинило
му се да је плод остао неповређен, али за сваки случај
стетоскопом пређе преко стомака не би ли се у то и
уверио. Све је било у најбољем реду. Велики крвни
подлив који је полазио од кука сезао је до полови-
не бутине, што Данила озбиљно забрину. Зграбио је
апарат за мерење крвног притиска, брзо поставио
манжетну на женину надлактицу, наместио стетоскоп,
узео у руку гумену пумпу и... 90/60. Одлучи да сачека
минут-два, па понови процедуру. Опет исти резултат.
Добро је, готово сигурно нема озбиљно унутрашње
крварење. Ако је Јевтић звао око пет, примљена је нај-
касније у пола пет, што значи да је од пријема прошло
нешто више од два сата. Дакле, да је имала озбиљније
крварење, до сада би с њом све већ било готово.

Пошто је пацијенткињу припремио за транспорт,
доктор Почековић позва Јевтића да уђе, а позва и
дежурну сестру. Сестри је наложио да у ординацију
пошаље двојицу болничара који би пренели паци-
јенткињу на гинекологију, а од колеге је тражио
информације.

– Откуд она код тебе? Она је наша.

– Па због кука, овде је донесоше.

– Ко ју је донео? Ови из хитне?

– Они. Кажу, пала у купатилу, све указује на прелом
кука, то је случај за вас. Нисам стигао ни да се окренем,
њих већ није било, а она... Она не виче, она завија,
никад нисам чуо такво нешто. Тресе се од болова и
гледа ме у очи. Гледа ме у очи, све ми се чини, моли
ме да јој пресудим.

– Па умало си јој и пресудио – строгим гласом га прекиде Почековић. – Чим си је видео, морао си да је вратиш, да је носе гинекологу, разумеш?

– Али...

– Нема никаквог „али“!

– Има, Дачо, а то „али“ се зове Костић.

– Шта? Он је тамо дежурао?

Пре него што је Почековић добио потврдан одговор, вратила се дежурна сестра коју беше послао по болничаре. Прва реченица коју је изговорила открила је одређену збуњеност која је нестајала како су следиле пажљиво биране речи прецизног описа ситуације.

– Докторе, нема болничара.

– Како то мислите „нема“, молим Вас?

– Лепо, нема. Кажу да има још двадесет минута до краја смене, а они веле да нису користили своје право на пола сата одмора по смени па га сад користе. Кажу да се стрпите мало и да ће њихове колеге да их замене чим дођу у прву смену, па ће они да је пренесу чим пре буду могли.

– Ви се, надам се, шалите?

– Може бити, докторе, да се они шале, ја Вам само од речи до речи преносим оно што сам чула.

– Дивота! Идиоти су целу ноћ преспавали, па се сад одмарају од спавања, а ова несрећница треба да чека неке друге идиоте који ће своју смену вероватно почети егзерцирањем неotuђивог права на полчасовни одмор пре него што заиста нешто почну да раде, ако уопште почну, а до тада ко умре, није ни требало да се рађа. Где су?

– Испред одељења, седе на клупицама и пуше – одговори дежурна сестра, суздржавајући се да покаже било какву емоцију, а било јој је и помало смешно, и тужно, и јадно.

– Идите, молим Вас, и реците им... Реците им, молим Вас... Заправо, нека, сам ћу – најзад одлучи Данило.

Јевтићу се учинило да није ни стигао до улаза, а Почековић се већ враћао са двојицом клипана, брундајући од беса у покушајима да прети, псује, уцеђује, проклиње и наређује у исто време.

– Слободно ме после пријавите синдикату и ни случајно немојте да заборавите да ме споменете на збору радних људи, мајке вам га нерадничке! Шта је? Шта сте се избечили? Ја треба да вас учим како се преноси кревет? И немој случајно да сте је испустили на оним пустим степеницама, неће се наћи тај што ће од мене да вас спаси, јасно?

– Нисмо ми ништа, докторе, таман посла, ето, ја не знам, ништа нисам разумео главну сестру, мислили смо да се то Јевта, овај, доктор Јевтић са нама шали – поче један од болничара да замуцкује, али није имао ко да га слуша. Доктор Почековић је већ мислима био у својој „малој“ сали на гинеколошком, разрађивао је ток царског реза који ће се десити у наредних неколико минута, у себи је сабирао ко ће и шта ће му све за поступак требати. То свакако неће бити први царски рез, али добро је осећао сву нелагоду ситуације у којој се затекао. У једном тренутку се запита и зашто је колега Јевтић баш њега јутрос звао, али

погрешно закључи да ће за размишљања о томе увек бити времена.

Лекари су убрзаним кораком ишли испред болничара. Било је потребно на брзину урадити ултразвук, припремити салу, позвати анестезиолога, проверити основне параметре, утврдити крвну групу пацијенткиње и евентуално алергије, ако то буде могуће.

– Је ли, Јевто, а је л’ ова жена сама?

– Не знам. Изгледа да јесте. Нико није био у пратњи, а нико је није ни тражио.

Почековић не одговори, али му беше необично, ако не и помало сумњиво, то што се нико није интересовао за повређену трудницу.

У ходнику одељења гинекологије стајао је човек у раним тридесетим годинама, већ помало истрошен, просед, неуредан, необријан, неумивен; страшно је заударао на дуван и јефтин алкохол. Када виде лекаре, лакну му, али га поглед на кревет са точкићима на ком се налазила пацијенткиња ипак порази и сневесели.

– Како се зовете?

– Драган.

– Драгане, слушајте ме... Драгане, у мене гледајте, у мене! – викну лекар на човека који није могао да одвоји очи од труднице. – Биће све у реду. Како се зове?

– Вера.

– Добро. У ком је месецу?

– Деветом.

– Како се ово десило?

– Не знам. Нисам био код куће.

– У реду. За сат времена, или нешто мање, добићете дете. Потребно је да се смирите, да седнете и да се

стрпите – изговори доктор Почековић гласом који је требало да буде пун самопоуздања.

– А могу ли и ја са Вама?

– Никако! У салу не може нико ко у њој нема некаквог посла.

Утом се на одељењу појавио и анестезиолог, па су могли да почну са припремама.

Након кратког поздрава са пристиглим, Почековић је замолио млађег колегу да се одмах врати на ортопедију, да се пресвуче и обавезно сачека његов телефонски позив. Јевтић је понудио помоћ у сали, али је уместо тога добио прекоран поглед који је у исто време значио „доста си ти већ урадио“ и „губи се одавде што пре, не терај ме да ти понављам“. Пре него што се запутио у порођајну салу, Почековић оде на пресвлачење у такозвани мали кабинет, наравно, јер је знао да се у лекарској соби још осећа воњ који је за собом оставио пијани доктор Костић, гинеколог који је био дежуран претходне ноћи, онај ког нису смели да буде, онај који је сасвим безбрижно хркао када је младом ортопеду испоручена повређена трудница да се с њом сналази како зна и уме. Као и обично, и јутрос се само ишуњао из болнице петнаестак минута пре краја смене, не јавивши се никоме. Али Почековић је бар знао где ће га касније наћи, биће у *Лийовом лагу*, бифеу одмах преко пута улаза у болницу. Битанга је увек ту одседала после „дежурстава“, кући није ишла пре поднева.

Током припрема за операцију доктор Почековић закључи да је пацијенткиња имала спуштену постељицу, те да би процедура у сваком случају била неминовна.

Та чињеница га је умиривала и враћала на мисао да је то тек још један стандардни царски рез и да је питање прелома кука у суштини неvezано за трудноћу. Очи људске наде не носе у себи превару баш увек, све је протекло без компликација. Вера је јутрос обогатила овај свет једном красном, здравом девојчицом.

Био је поносан на то што је јутрос урадио, а и иначе, био је поносан на оно што ради. Понекад би зажалио што је престао да броји децу која су свет поздрављала руковањем с њим, било је 404:387 за девојчице у том тренутку. Ситна људска малодушја увезана са амбицијама о светској каријери бивала су све ређа и непостојанија. Питање људског незадовољства није питање постојања или откривања, већ мере. Отуда, како човек може да буде незадовољан када му јутра почињу новим животом? Не би ли то била болесна сујета?

Поносни отац је већ био на пола пута до *Бейшекса* када је доктор Почековић ушао у кабинет. Одмах за њим је ушла и једна од сестара да га обавести да ће данас имати још један порођај, а да ће након тога радити у амбуланти. Шта ће, неко мора и то да ради. Начелник одељења га током визите није спомињао. Тако је најбоље, то значи да су све његове пацијенткиње стабилне и да све иде нормалним током, у оквиру нормалних граница, како би то волели да кажу претпостављени.

Начелник је поново шизео због доктора Костића, опет се заклињао да ће га задавити сопственим рукама и да ће његову диплому бацити ни мање ни више него у чулавац. Колико је пута „бацао“ и „спаљивао“ његову документацију, добро је да Костић још увек има крштеницу. Но, Костић је био, као и начелник

уосталом, истакнути члан СУБНОР-а и ту се свака прича завршавала. Све те заклетве и претње могле су да буду само део једне невешто постављене представе и ништа више од тога. Можда, али само можда ће му неке вечери испред хотела *Рубин* рећи да ипак мало претерује и да тиме нарушава и слику о СУБНОР-у, СКЈ, ФК *Найредак*, МЗ *Веселин Николић*...

Када је остао сам, Почековић се сасвим случајно загледа у јутарње новине, али одлучи да их прегледа касније. На насловној страни је била велика фотографија председника, мора да нас поздравља из неке афричке земље, помисли. Ако ништа друго, неко из пратње је сигурно саставио добар путопис, па листање новина неће бити сасвим залудан посао.

Огроман црни телефон је био следећа ствар у коју се загледао. Е то је телефон, има сигурно два кила, помисли упоредивши га са својим новим чудом технике док је окретао нулу на добро притегнутом бројчанику.

– Централа?

– Ортопедију, молим Вас, чини ми се локал 224.

Број је био тек допола изговорен, а тамо на ортопедији је већ звонило идентично црно чудо технике из средине шездесетих. Или педесетих, свеједно.

– Хало! Почековић са гинекологије овде. Јевтића, молим Вас.

– Ја сам, Дачо.

– Добро је. Преживела је. Извукли смо и њу и девојчицу.

– Хвалим те...

– Немој још. Још је рано. Испратићемо овде како се ствари развијају, али сутра поподне, најкасније

прекосутра је предајемо вама. Ваљда ће и тај кук да буде у реду. Него, слушај ме. Дођи испред мог одељења, имам пола сата до следећег порођаја. Треба да завршимо оно што смо започели.

Јевтић је спустио слушалицу, до пре неког тренутка уверен да је све завршено, односно да је пацијенткиња коначно стабилно и да је остало још само да је пребаце натраг на ортопедију ради сређивања прелома.

Када се сретеше, учитељ без поздрава поче да даје задатке ученику.

– Молим те, буди пажљив и уради све како сам ти рекао. Провери када ју је дежурна сестра завела у књигу пријема, а онда...

– У 4.45, проверио сам.

– Е, одлично! Узми хемијску и преправи време пријема на 5.45.

– Молим? Јевтић не стиже да предухитри чуђење.

– Дакле, идемо још једном. Урадићеш следеће: узећеш оловку и време пријема ћеш померити за сат времена, на 5.45.

– Али ако буду проверавали...

– Пре свега, неће проверавати, а и ако буду проверавали, нека докажу да није било тако.

– Али у хитној сигурно имају регистар позива. Моћи ће да укрсте податке.

– Тачно је да имају регистар позива, али јеси ли ти видео тај купусарник? Ниси. Пошто ниси, не можеш ни да знаш каквих све чудеса у њему има. Све и да нађу тај позив, нека размисле јесу ли сат времена код себе држали повређену трудницу, или је то била једноставна грешка у записивању.

– Разумем ја то, Дачо, знам и да гориво мора некако да се правда и да ноћу не шаљу возила са тахографом, али то је ипак... Фалсификат.

– Није то фалсификат, то је једна предострожност која нам вероватно неће бити потребна, али многе ствари ћемо моћи лакше да објаснимо уколико је обезбедимо. Како хоћеш, уосталом. Ако мислиш да си први који ће од једне четворке да направи петицу, а ти немој, молим те. Могао би неко од тебе да види и да се исквари. А ти онда не би могао да спаваш, је л' тако?

– Добро, знам да људи свашта раде...

– Не знаш ти ништа – прекиде га у пола речи Почековић. – Не знаш ништа и нека остане тако, је л' јасно? Само уради како сам ти рекао и ако коме нешто буде нејасно, нека дође да пита мене.

– Јасно. Разумем. Урадићу то.

– Сад иди кући и наспавај се. То није хитно. Важно је једино да буде урађено.

Тим речима Почековић испрати дежурног ортопеда кући. Овај хтеде да му захвали на свему, али одустаде. Био је преуморан да би мислио о било чему. Онако исцрпљеном и преплашеном спавање је изгледало као најбоља могућа идеја.

Сан је неретко једино решење за главобоље које задаје лажно организовани свет.

*

* *

Свој боравак у *Лијовом лагу* човек би могао да оправда само на два начина, или тиме што је тог дана постао

отац, или тиме што се зове Драган Костић, гинеколог-акушер из оближње болнице. И ноторни алкохоличар. Свако друго оправдање било би потпуна лаж.

Бифе који се налазио преко пута болнице био је један од оних типских лимених локалчића, без икаквог плана дограђиваних, исправљаних, преправљаних, прошириваних до ивице бесмисла. Таквих је било на хиљаде од Ђевђелије до Јесеница и једино је граница маште била црта преко које њихова адаптација није могла. Када уђете у тај лавиринт сачињен од ребрастих лимених покривача који су играли улогу преградних зидова у заједници са шпер-плочама или иверицом, после два или три корака губите сваку оријентацију и постајете интегрални део тог амбијента. Поједини од тих локала, попут *Лийовој лага*, временом су добили и нешто налик на баштицу, уколико је за то било простора. У баштицама се најчешће седело на претуреним гајбама, а столови су били наређане блок цигле преко којих је била набачена нека шира даска обложена мушемом нестварног дезена. Све је било неважно док год је алкохол био јефтин и лако доступан, зато што је, упркос својој разноврсности, клијентела оваквих локала ипак имала једну заједничку црту – трагично празне џепове.

Иако свестан сваке узалудности разговора, па чак и немогућности да се разговор бар започне на нормалан начин, доктор Почековић преломи да свеједно потражи Костића. Знао је где ће га наћи, знао је да је стари роб навике и даље у свом резервном хабитату – *Лийовом лагу*. А шта ће му рећи и како ће му рећи, није могао да зна, јер за поједине ситуације не постоје

ефикасне припреме. Рекао би му свашта, то је извесно. И то да његове брљотине постају све уочљивије, и то да има две године како ништа осим посла у амбуланти није радио, и да читав град испира уста његовим глупостима, и да сви на одељењу знају да током дежурстава не преза ни од тога да потегне шпиритус, и да се сестра Сара већ четири пута жалила начелнику на свињарије које је изговорио или које је покушао, и да је његов боравак у болници бесмислен, и да је страховито ружно да због његових проблема испаштају сви. И још којешта би могао да му каже, а да не погрешни за ситницу.

- Иди кући! – рече уместо поздрава.
- Охо! Седи, колега! Сад ће Деса да обрне туру... Десо!
- Не могу. Хвала. И нећу.
- Да ти, Дачо, ниси нешто љут?

Није успевао да превали одговор преко усана. Није био „нешто љут“, био је бесан, уморан од Костића и свега онога што он представља, тешко ојађен гласним гунђањем и негодовањем целокупног окружења укрштеним са тоталном одсуством воље да се било шта предузме. Пут од разумевања до гнушања није дуг.

Нема тога ко није разумео Костићево посртање када је стигла вест о удесу у ком је изгубио породицу. Један дан, један трен – два живота, жена и кћи.

Све се на свету у једном тренутку истроши, све остари и постане јучерашње. Једну трагедију замењује друга, плач смењује плач, време одбија да стане, граби без предаха, мукло, у тишини, у споредним улицама оставља све који одбијају да држе корак, а споредне улице су ретко осветљене.

Посебно тешка, ако не и пресудно тешка, била је природа посла којим се бавио, али није могао поново да бира. Некако му се чинило да су све емоције сваког порођаја који је обавио имале два супротна смера истог правца, при чему је његов вектор био дужи, и бар два пута подебљан. Сва срећа коју је доносио знанима и незнанима преламала се кроз наличје његове личне животне драме и увећавала његову тугу. С тим непријатељем се већ тешко борио, а у последње време, као да се предао и пустио. Свима је било јасно да је решио да изврши одложено самоубиство, на рате, болно да се болније тешко да замислити. Сигурно су неки већи, старији, значајнији, покушавали да разговарају с њим, али ти разговори нису имали баш никаквог ефекта.

– Теби је потребна помоћ, Коста.

– Је ли, а ти би то да ми помогнеш?

– Бих и ја, наравно... – рече Почековић, па направи паузу.

– Али?

– Али не уем. Што не значи да нема оних који би умели.

– То ваљда мислиш на неуропсихијатре?

– Не знам, али...

– Знаш, знаш, младићу!

– Да, мислим на неуропсихијатре, не видим никог другог, ако ћемо право.

Доврага и суптилност, и реченице у обlandaма, а и разговори у нежним кожним рукавицама, закључи Почековић.

– Мислим да то неће моћи. Односно, да будем још прецизнији, јако тешко ће то да иде, драги мој.

– Вероватно постоји неки разлог.

– Наравно! Ти очито појма немаш каква је храна тамо – образложи Костић и насмеја се кисело, половином лица. Подмукло.

Овом изјавом, која је све осим поенте, доктор Костић је напустио разговор и окренуо се својој чаши. Саговорник је ваљда схватио. Сваки разговор је бесмислен, свака расправа непотребна, сваки договор неважећи.

Срећом, догађаји од претходне ноћи нису споменути. Почековић је желео да их изложи, али је схватио да тиме ништа неће добити. Евентуално би му било сервирано нешто из репертоара који би се кретао од *Ејџо, видиш да није ни требало да ме буде* до *Сам љао, сам се убио*. У крајњој линији, ниједна од тих максима не би била сасвим промашена и неупотребљива. Јевта се јесте снашао тако што се обратио првом старијем за којег је био сигуран да му је доступан; са друге стране, што је много значајније, ово је прва нешто већа криза у којој се младић сам нашао, а колико сутра може се десити да му у току ноћи стигну жртве неког удеса или масовне туче из неког кафанчета на периферији, и шта онда? Живот је велика школа, без малог или великог одмора, без распуста, непрекидна пракса кроз коју побијамо све оно што мислимо да знамо, чак и онда када нам је тај исти живот крив за све.

Коста и Десанка су остали у свом краљевству идиличног имена – *Лийов лаг*, неслободни, а тако далеко од заробљеништва. Доктор Почековић је из другог покушаја успео да отвори врата и изађе, брава је

понекад заглављивала. Још неко време му се чинило да га јара из локала прати у стопу.

*

* *

– Молим Вас, будиће иако љубазни, одмериће ми осамсто ірама іреха.

– Наравно, комшија.

– Будиће што иачнији.

– Исаало је осамсто двадесет. Одјовара, или да сечем ионово?

– Нека. Одјовара и иако.

Пешачким прелазом који је водио натраг у болнички круг равномерно су клапарале Почековићеве кломпе. Тек сада је приметио да је са одећења изашао у сасвим дотрајалој радној обући. Десна кломпа је већ више од годину дана била исфлекана захваљујући неком асфалтирању паркиралишта у оквиру болничког дворишта, док је из врха леве сваког тренутка могао да искочи палац. Могао сам баш и да се преобујем, помисли. Па да, сваки пут кад изађем у кломпама, помислим како сам могао да се преобујем. Сасвим зачаран круг. Погледај, погледај на шта личе, човече. Као да друге не могу да се купе, или као да вреде вагон злата. Излизане потплате ће ми једном изврнути зглоб, па ћу тада моћи да демонстрирам сву накнадну памет овог света.

Излизане мисли о обући прекиде глас девојке која му пожелела добар дан.

– Добар дан, добар дан – рече доктор Данило, а онда стаде насред прелаза и загледа се у прилику која је већ закорачила на тротоар са друге стране. Један светложути кеџ нагло заочи. Загледани лекар једва примети возача који се упињао да смисли нову псовку, пошто је све постојеће управо искористио.

Ану је знао од времена када је била девојчурак, требало би да је ишла у седми или осми разред када су се упознали у канцеларији њене мајке, шефице рачуноводства. Има томе нешто мање од десет година. Може бити и која година више, помисли. Да видимо – дошао сам овде 1971, од тада је прошло осам година. Тако је, управо. Има већ осам година, то значи да је њој већ двадесет једна, односно да је рођена '58. Евентуално, могла би да буде и '57. годиште, али пре ће бити да је '58. Нису то баш мале године. Са двадесет једном сам већ знао све, помисли.

Морао је и он да прође кроз то. Никога није мимоишло. Што би његова слабост била снажнија од туђе? Анина мати је била верзија Брижит Бардо, једна од оних жена које уредно срећете на улици, а за које вам није јасно откуд оне ту без Делона у пратњи, или бар Белмонда. Био је на време обавештен да ништа не покушава јер су код Цвете зубе ломили шири од њега, паметнији од њега, искуснији, важнији и куд и камо духовитији. Не може да каже да није знао, сви су му то рекли, о томе су нарочито рачуна водили они којима то није посао, али какав би живот био ако би се искуства сакупљала посредно – гледао сам једном колегу како вади слепо црево, дакле знам како се то ради, дајте неког па да га упокојим. Не иде то баш тако. А